

Ünnepeink rendjéről, március 15-én

A magyar nagykövetségeken nem ünneplik augusztus 20-át

Szeretem a férfias, kemény, ütős publicisztikát! Ezért olvasom a Magyar Nemzetben mindig először Torkos Matild, Seszták Ágnes és Körmendy Zsuzsanna írásait. Utóbbi kitűnő cikke (Rontás ellen való írás) és az erre reagáló magas színvonalú Löffler Tibor-elemzés (Ünnepeinkről magunk döntünk), valamint Orbán Viktor miniszterelnök bátrabb külpolitikát kérő (követelő) beszéde, amit a magyar külképviseletek vezetői tanácskozásán tartott, inspirált arra, hogy megosszam gondolataimat a nyilvánossággal legnagyobb állami (államisági) ünnepünk, Szent István napja (aug.20.) kapcsán.

Míg Körmendy Zsuzsanna Papp Lacihoz hasonlóan üti ki néhai világhírességünk névrokonát Papp László Tamás internetes publicistát idoljaival (Károlyi Mihály és társai) együtt, addig Löffler Tibor az 1989-ben (szerintem 1920-ban) megindult Kulturkampf folytatódását látja abban, hogy bizonyos köröknek (Új Péter, Papp László Tamás és mások) senki és semmi sem szent, még államalapító királyunk sem.

Magam úgy látom, hogy 1989/90-ben elindult egy olyan folyamat, ami a hazai és külföldi neo- és ultraliberálisoknak nagyon nem tetszik. A tradicionális magyar ünneprend kezd helyreállni: március 15. kiszabadult a „három tavaszból”, visszakapta méltó rangját augusztus 20. és a demokratikus, szabadon választott magyar parlament első törvényével helyezte jogaiba '56. október 23-át, s tette ezzel helyre azt, ami nem forradalmi napok, aratási ünnep, s főleg nem november 4. Ez minden normális egyén, ha úgy tetszik magyar ember számára elfogadható, de egy olyan országban nincs min csodálkozni, ahol –Istennek hála- mára csak volt miniszterelnök (Gy. Ferenc), a Parlamentben élcelődik a Szent Koronával. Ez még akkor sem lett volna poén, ha fogyatkozó hódolói, vagy új pártja előtt teszi, s nem a német kancellár-asszony előtt. Vajon mit gondolhatott magában erről az ordenáré pojacáról az evangélikus lelkész lánya, Angela Merkel? És itt térjünk át ünneprendünk nemzetközi vonatkozásaira, amit jelen sorok szerzője az eszéki egyetem idegen nyelvi tanszékének vendégprofesszoraként 2004 és 2009 között Horvátországban élt meg.

Sommásan úgy foglalható össze, hogy március 15. az magyar „belső” ünnep, külföldön is. Ez azt jelenti, hogy pl. a horvátországi magyar szervezetek, iskolák, művelődési egyesületek és intézmények külön is meg-

ünneplik március magyar idusát, majd részt vesznek a magyar nagykövetség Zágrábban szervezett központi, fogadással egybekötött ünnepélyen is. Így van ez a világon mindenütt, ahol magyarok élnek Eszéktől Montrealig és Bécstől Sydneyig. Számomra fölemelő érzés volt, hogy a legnagyobb zágrábi szálloda parkolójában megálló pulai, spliti, eszéki, varasdi stb. rendszámú autókból, kisbuszokból piros-fehér-zöld kokárdás, elegánsan öltözött emberek szállnak ki, régi ismerősök ölelkeznek össze, s a horvát főváros szívében egyre több a magyar szó. Ilyenkor a fogadás „hivatalos” nyelve is a magyar, s a Horvát Köztársaságot is olyanok képviselik, akik kötődnek valamilyen formában Magyarországhoz: műfordítók, tolmácsok, turisztikai szakemberek, egyetemi oktatók, nyelvészek, újságírók. Ekkor gyakran csendül fel a Kossuth-nóta, Petőfi szinte ott van a magyar cserkészek, a magyar diplomaták, a Zágrábban tanuló (nem tévedés!) magyarországi horvát egyetemisták között, oldottabb a légkör és a diplomáciai protokoll is. Ezt Lendván (lendvaiasan) úgy mondanák: „összült vannak a magyarok”. Aztán éjfél előtt tintafoltszerűen folyik szét a társaság, indulnak az emberek vissza az Adria partjára vagy (horvát) Baranyába. E sorok írója mindig az eszéki Magyar Közoktatási Központ tanáraival vett részt a követségi fogadáson, s hazafelé az autóban arra kerestük a választ, hogy magyarul miért írjuk két I-lel Josip Jelašić horvát bán nevét?

Egészen másképp zajlik a világtörténelmet író '56-os magyar forradalmi megemlékezés és fogadás. Teljesen más a protokoll-lista is, s a nagykövetségi fogadásra meghívott személyek (miniszterek, nagykövetek, katonai- és légügyi attasék, közéleti személyiségek) miatt már a biztonsági készültség is sokkal magasabb fokú.

Ilyenkor kétnyelvű, horvát-angol nagykövetségi beszéd vezet be a fogadást, elhangzanak a himnuszok, nincs közös Szózat-éneklés, nem oldódnak ki a nyakkendők, fegyelmesebbek a pincérek, „hivatalosabbak” a résztvevők, sűrűbben cserélődnek a névjegyek, s elnémulnak a mobiltelefonok is. Számomra több dolog is feltűnő volt Zágrábban azon az öt '56-os fogadáson, amin részt vettem. Először is az - nem tagadva a francia diplomáciai nyelv helyébe lépő angol nyelv megkülönböztetett státusát -, hogy a magyar nagykövetek sorra „pattantak le” a horvát nyelvről, s jobb szó híján szánalmas volt horvátul

szabadon előadott dadogásuk. Ezt a problémát, tételesen a fogadó ország nyelvének hiányos ismeretét, a budapesti szlovén nagykövetség „úgy küzdötte le” a szlovén nemzeti ünnep alkalmából a Hadtörténeti Múzeumban adott koktélpartin, hogy a nagykövetség angol beszédét egy munkatársa szinkron tolmácsolta magyarra. Így nem fordulhatott elő, ami Zágrábban rendszeresen megtörtént, hogy az angol és a horvát nyelvű megemlékezés köszönő viszonyban sem volt egymással, sőt. De van még egyszerűbb megoldás is, nevezetesen, hogy a fogadó ország nyelvén elmondott szöveget előre leírja, majd fölolvassa a rendkívüli és meghatalmazott magyar „excellenciás”, s akkor talán nem hemzseg az ünnepi beszéd a bántó nyelvtani és tükör-beszéd hibáktól. Ezt a módszert polgári és különösen szocialista oldalról is lehet – lehetett volna – alkalmazni, bár én alapkövetelménynek tartanám, különösen Pozsonyban, Kijevben, Bukarestben, Belgrádban, Zágrábban, Ljubljanában és Bécsben nagyköveteinktől a fogadó ország nyelvének magas szintű ismeretét. Így érünk el a formától a tartalomig, ugyanis nemcsak nyelvi hiányosságok, hanem az állami és az államisági ünnepek „apró” distingiója miatt, az ’56-os fogadások kezdik átvenni augusztus 20-a szerepét, ami elképesztő. Ezt a tényt magam sem hiszem el, ha nem a saját fülemmel hallom (!), egy a zágrábi Nemzeti Könyvtárban tartott ’56-os fogadáson, a mellettem ülő két német (később derült ki, hogy egyikük osztrák) meghívott szájából. Ők arról beszélgettek, hogy persze a magyarok 1956-tól számítanak mindent, s nyilván ez a mai Magyarország legitimitási-kontinuitási ünnepe, és ez milyen szép és megható. Ekkor már csak azzal foglalkoztam, hogy ne tévesszem szem elől a két németet a svédasztalos fogadásnál. Szerencsém is volt, mivel egyikük szivarozott, s így bemutatkozva tüzet kértem tőle, s már beszélgettünk is. (Akkor még mi, dohányosok nem voltunk az európai társadalmaknak a terroristáknál is veszélyesebb ellenségei.) Két perc alatt rá tudtam térni, hogy 1956 nem a magyar államiság (Staatlichkeit) ünnepe. Elmondhattam, hogy már túl vagyunk államiságunk 1000 éves és a honfoglalás 1100 éves megünneplésén is, amit

az osztrák partner azzal erősített meg, hogy tényleg, hiszen ő több tűzijátékot is látott már Pesten augusztus 20-án, bár fekete humorral szólva az ’56-os „tűzijáték színvonalát” egyik sem érte el. A német követtanácsos nem volt ilyen „vicces”, hanem kemény németséggel egyenesen a képeembe kérdezett: „És mondja, professzor úr, ezt önök külföldön nem ünneplik?”.

Nem. Nem mondhattam a német diplomatának, hogy 1083-ban, amikor államalapító I. István királyunkat szentté avatták, nem gondoltak az „illetékesek” arra, hogy egy száz évvel ezelőtt augusztusban diplomáciai, egyetemi (bár a bolognai egyetem már működött, ma meg a bolognai folyamat tarol), színházi, ítélkezési, parlamenti stb. szünet lesz Európában.

Ezt a fogadást, amíg élek nem felejttem el, ugyanis 2008. október 23-án, csütörtökön, a fogadás ideje alatt, három háztömbnyire annak helyétől, két halálos áldozatot követelő robbantásos merénylet történt Zágrábban, ahonnan akkor egyenesen Pestre tartottam. Még láttam, hogyan zárják le a város kivezető útjait a horvát rendőrség speciális alakulatai. Volt min gondolkodnom hazafelé: a történeteken, az elhangzottakon és azon, hogy vajon a 2007-ben alakult eszéki magyar tanszék vezetője és szintén ott tanító fia (hitbizomány szerű fölállás) miért bojkottálják (azóta is) választott hazájuk nemzeti ünnepét?

Epilógus: Legnagyobb nemzeti ünnepünk határon belül tartása hiba, még akkor is, ha egyes határon túli magyar szervezetek megünneplik Szt. István királyunkat, amit a többségi társadalom jobb esetben tudomásul vesz, miközben közvetlen szomszédaink egyre többet hivatkoznak Pribinára, Szvatoplukra, Cirillre és Methodra, a szerb radikális párt elnöke szerint pedig: „A vajdasági magyarok ’56-os menekültek”.

Csak remélni tudom, hogy a magyar külügy szakemberei komolyan veszik a miniszterelnöki felhívást, „s bátor kezdeményező szemlélettel” megoldják legnagyobb nemzeti ünnepünknek az „új világtrend”-be való integrálását.